

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа»
«Електронний конструктор уроку»

РОЗДІЛ III. ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Урок 3.22. НПЗ. ТП

Тема 3.2-3.2. Дії солдата в обороні. Дії в обороні під час відбиття атаки противника

Мета

Навчити відділення прийомам і способам дій в обороні.

План уроку

1. Дії під час артилерійського (мінометного) обстрілу з боку противника. Вибір місця для стрільби. Знищення вогневих засобів противника.
2. Ведення вогню за командою командира і самостійно, оцінка і вибір цілі, прицілу і точки прицілювання.
3. Знищення противника, що атакує, вогнем зі стрілецької зброї і гранатою. Бій із противником, що ввірвався в траншею, допомога товаришу вогнем і гранатою.
4. Зміна вогневої позиції (місця для стрільби), самодопомога при пораненнях.
5. Дії за сигналами оповіщення.

1. Дії під час артилерійського (мінометного) обстрілу з боку противника. Вибір місця для стрільби. Знищення вогневих засобів противника

Приступаючи до відпрацювання першого елемента, командир відділення (керівник занять) пояснює солдатам (учням) що противник перед переходом у наступ може завдати ядерного удару по наших військах, тому кожен солдат повинен уміти діяти в цих умовах. Щоб уникнути ураження при спалаху ядерного вибуху, слід швидко зайняти найближче укриття (щілина, перекрита ділянка траншея, бліндаж і т. п.), а за його відсутності лягти на дно траншеї (окопу) головою в бік, протилежний вибуху, обличчям униз. Потім, подаючи команди «Спалах праворуч», «Спалах ліворуч», командир відділення особисто показує солдатам, як потрібно діяти залежно від того, де відбувся спалах ядерного вибуху і яке укриття є поруч.

Після проходження ударної хвилі (10–15 с) командир відділення залишає укриття й займає вогневу позицію в готовності до відбиття наступу противника. Тренування командир відділення проводить спочатку в повільному темпі, подаючи команди голосом. Особливу увагу звертає на правильність дій тих, кого навчають. Потім ускладнює тренування,

позначаючи спалах ядерного вибуху сигнальним набоем червоного вогню, а проходження ударної хвилі — вибухопакетом, і вимагає, щоб солдати самостійно виявляли «спалах» і правильно визначали його положення щодо позиції відділення. Одночасно він контролює правильність дій спостерігачів. Під час тренування командир відділення вказує на допущені помилки, домагається, щоб ті, кого навчають, діяли швидко й злагоджено, звертаючи особливу увагу на те, щоб солдати не залишали зброї та боєприпасів на позиції, а забирали їх в укриття або ховали під собою, а також швидко займали свої місця на позиції відділення після проходження ударної хвилі в готовності до відбиття наступу противника.

Командир відділення завершує тренування відпрацюванням нормативу по ЗЗМУ № 6 і переходить до відпрацювання другого елемента — дії відділення під час вогневої підготовки противника.

Він пояснює, що з початком вогневої підготовки противника всі солдати відділення, крім спостерігача, повинні за його командою перейти в наявні на позиції відділення укриття (бліндаж, щілина, перекрита ділянка траншеї) або укритися в окопі (на дні траншеї) в готовності швидко зайняти свої місця для відбиття атаки противника. Відпрацювання цього елемента командир відділення проводить на обладнаній в інженерному плані ділянці траншеї. Спочатку командир відділення тренує особовий склад у діях щодо використання як укриття бліндажа, для чого визначає черговість і порядок залишення позиції та зайняття кожним солдатом місця в бліндажі.

Вибір місця для стрільби. Знищення вогневих засобів противника

Вибір місця для стрільби, скритне зайняття вогневої позиції, самообкопування під вогнем противника й маскування (Н-І-1).

Відпрацювання цього навчального питання проводиться на тій же місцевості, де відпрацьовувалося перше навчальне питання, за двома елементами: вибір місця для стрільби й скритне зайняття вогневої позиції; самообкопування під вогнем противника і маскування (Н-І-1).

Залежно від умов місцевості й раніше проведеної рекогносцировки командир відділення міняє напрямок дій відділення або наприкінці висувається трохи вбік і діє за планом відпрацювання першого навчального питання.

Приступаючи до відпрацювання першого елемента, командир відділення пояснює особовому складу, що під час бою правильне використання місцевості допомагає сховатися від спостереження противника, краще бачити його та вести по ньому влучний вогонь. Тому, перебуваючи на місці, перебігаючи або переповзаючи, солдат постійно повинен піклуватися про вибір місця, звідки йому буде зручно вести спостереження і вогонь, залишаючись у той же час не поміченим противником і захищеним від його вогню.

З однієї вогневої позиції (одного місця) довго вести вогонь не можна, її потрібно частіше міняти. Для цього солдат, зайнявши одну позицію, відразу повинен намітити одну-дві нові, а також приховані та найкоротші шляхи до них.

Навчання солдатів вибору місця для стрільби командир відділення проводить спочатку на місцевості, що має укриття (лунки, канави, пеньки, руїни тощо), використовуючи для цього обладнані ділянки тактичного навчального поля, а потім на необладнаній місцевості.

Обираючи місця для стрільби на обладнаному різними укриттями ділянці місцевості, командир відділення звертає увагу солдат на те, що місцеві предмети, якщо їх уміло використовувати, захищають солдат від куль і осколків, скорочують час на обладнання позиції та забезпечують сприятливі умови для ведення вогню.

При цьому не слід забувати про те, що обрані укриття повинні забезпечувати спостереження за противником. Для того щоб солдати добре усвідомили цю вимогу, командир відділення, подавши сигнал на позначення противника мішенями, займає не зовсім вдало обрану позицію, скликає до себе солдат і пояснює, що при всіх зручностях цього укриття воно не забезпечує головного — умов спостереження за противником.

Для того щоб підлеглі переконалися в цьому, він наказує їм по черзі зайняти вогневу позицію в укритті та доповісти, чи спостерігають вони противника та що їм заважає. Переконавшись, що всі зрозуміли недолік цієї позиції, він займає інше укриття і в такому ж порядку пропонує солдатам переконатися в перевазі цієї позиції в порівнянні з першою. Приступаючи до тренування солдатів, командир відділення змінює умови тренування, для чого подає сигнал на показ мішеней, що позначають противника, в іншому районі або виводить солдат на іншу ділянку місцевості, обладнану укриттями.

Далі командир відділення шикує солдат, уточнює тактичну обстановку й наказує особовому складу вибрати собі укриття. Спочатку солдати тренуються в простих умовах, поза впливом противника і без відпрацювання прихованого зайняття вогневої позиції.

Після того як кожен солдат вибере і займе укриття, командир відділення перевіряє всі укриття, потім, вишикувавши відділення, проводить його по них, оцінює обране кожним солдатом укриття, вказуючи при цьому на недоліки і переваги тієї або іншої позиції.

Провівши аналогічним чином два-три тренування і переконавшись, що підлеглі отримали необхідні навички у виборі укриття, командир відділення ускладнює тренування. Для цього він розгортає особовий склад у ланцюг, указує положення позначеного мішенями противника, ставить особовому складу завдання на скритне зайняття позицій на ділянці місцевості, обладнаній укриттями, і встановлює сигнал початку висування.

Висунувшись на рубіж позначення противника, командир відділення подає сигнал на початок тренування і контролює дії солдатів з прихованого зайняття укриттів, імітуючи стрільбою холостими набоями вогонь противника при виявленні недоліків у діях солдатів.

Після зайняття солдатами укриттів командир відділення у вищезазначеній послідовності дає оцінку зробленого кожним вибору, а також указує на недоліки в діях підлеглих з прихованого зайняття укриттів.

Переконавшись, що підлеглі напрацювали досить тверді навички у виборі укриття, командир відділення приступає до відпрацювання вибору місця для стрільби на необладнаній укриттями місцевості.

При цьому він пояснює солдатам, що будь-яка місцевість, яка навіть здається на перший погляд рівною, має ями, канави, горбки, нерівності, які можна використовувати для укриттів.

Недоцільно розташовуватися на гребені хребтів, висот та в інших місцях, де фігура солдата буде ясно вимальовуватися на тлі неба, а також біля окремого дерева або іншого місцевого предмета, що є орієнтиром, тому що орієнтири завжди пристрілюються та беруться противником під спостереження.

Відпрацювання вибору місця для стрільби на необладнаній місцевості командир відділення здійснює в тій же послідовності, що й на обладнаній укриттями місцевості.

2. Ведення вогню за командою командира і самотійно, оцінка і вибір цілі, прицілу і точки прицілювання

Потренувавши їх у повільному темпі, командир відділення вказує, що вогнева підготовка противника буде позначатися одиночними пострілами холостими набоями, займати місця на позиції солдати повинні за командою спостерігача «Відділення — до бою». Потім, наказавши солдатам зайняти свої місця на позиції відділення, командир відділення позначає пострілами холостих набойів початок вогневої підготовки противника і контролює подальші дії особового складу.

Як тільки солдати укриються в бліндажі, командир відділення дає сигнал на показ цілі 2 і контролює дії спостерігача. Виявивши ціль, спостерігач подає команду «Відділення — до бою», по якій солдати вибігають із бліндажа і займають свої місця в траншеї. У такій же послідовності, міняючи спостерігачів, командир відділення тренує солдат при використанні ними перекритої ділянки траншеї, укритті їх на дні окопу (траншеї), вимагаючи чітких і злагоджених дій і звертаючи увагу на те, щоб при зайнятті укриттів солдати не забували ставити зброю на запобіжник. Закінчивши тренування за другим елементом, командир відділення відпрацьовує навчальне питання в цілому. Завершивши відпрацювання питання, командир відділення шикуює відділення, робить розбір і приступає до відпрацювання наступного питання.

3. Знищення противника, що атакує, вогнем зі стрілецької зброї і гранатою. Бій із противником, що ввірвався в траншею, допомога товаришу вогнем і гранатою

Навчальне питання відпрацьовується за двома елементами: знищення атакуючих танків, бронемашин та піхоти противника і зміна позиції.

Приступаючи до відпрацювання першого елемента, командир відділення нагадує солдатам порядок знищення атакуючих танків, бронемашин і піхоти противника і повідомляє: «Противник, форсувавши р. Сить, розгортається в бойовий порядок». Потім дає сигнал на показ цілі 3, заслуховує доповідь спостерігача про виявлення цілі і ставить завдання навіднику-оператору на її знищення: «Навіднику-оператору, ор. 3, ближче 50, броньовані машини противника — знищити». Перевіривши, чи правильно навідник-оператор визначив відстань до цілі, вид зброї (ПТКР або гармата), яким буде вражати ціль, приціл і вид боєприпасів (при стрільбі з гармати), і проконтролювавши, скільки йому потрібно було для цього часу, командир відділення вказує на допущені помилки, вимагає їх усунення та продовжує нарощувати обстановку. Для цього він наказує показати ціль 4, заслуховує доповідь спостерігача і ставить завдання: «Ор. 1, вліво 30, далі 100 — танк, броньована машина і піхота противника. Навіднику-оператору — танк, гранатометнику — броньована машина, кулеметнику — піхота, знищити». Заслухавши рішення солдатів на знищення зазначеного противника і перевіривши за допомогою ортоскопів наведення зброї і установку прицілів у гранатометника і кулеметника, командир відділення вказує їм на допущені помилки, вимагає їх усунення та для перевірки наказує показати на іншій ділянці ціль 5.

Для навчання вибору і самостійному знищенню цілей та установки прицільних приладів залежно від відстаней до цілей і напрямку їх руху командир відділення наказує показати цілі 6 і 7. Проходячи по позиції відділення, він заслуховує доповіді підлеглих про виявленні ними цілі, перевіряє правильність визначення відстаней до них, відповідність установок прицільних приладів обраним для поразки цілям, на місці вказує кожному солдату, які ним допущені помилки і як їх усунути. Для відпрацювання відділенням ведення зосередженого вогню по піхоті противника командир відділення подає команду «Відділення, зосередженим, по ділянці № 2 — вогонь» і контролює наведення зброї для ведення вогню, потім наказує підняти ціль 8 на цій ділянці і говорить, хто з солдатів неправильно діяв та готувався для ведення вогню по інших ділянках, а також пояснює, до чого це могло б привести в бойовій обстановці. Для навчання знищенню танків, броньованих машин і піхоти противника, що прорвалися до переднього краю, командир відділення подає команду «Підготувати гранати», наказує показати цілі 9 і 10, командує: «Гранатами вогонь» — і тренує солдат у киданні протитанкових гранат, звертаючи увагу на те, щоб солдати кинули гранати та прагнули влучити в найбільш уразливі місця танка або БТР (траки, борти, трансмісія). При слабкій навченості солдатів командир відділення особисто показує прийоми

кидання протитанкової гранати і тренує їх до отримання твердих навичок. У такій же послідовності командир відділення тренує солдатів у діях зі знищення гранатами піхоти противника, для чого наказує показати ціль 11.

4. Зміна вогневої позиції (місця для стрільби), самодопомога при пораненнях

Із метою закріплення отриманих навичок командир відділення може повторити тренування, міняючи варіанти показу цілей і постійно нарощуючи обстановку, а потім переходить до відпрацювання іншого елемента — зміни позиції.

Пояснивши особовому складу, в якій обстановці може проходити зміна позиції та порядок її проведення, командир відділення у ввідній повідомляє: «Противник, обійшовши опорний пункт взводу, прорвався на позиції сусіда праворуч і виходить у фланг і тил нашого взводу. До танкового взводу з піхотою висувається в напрямку вишки, вис. 155,0». Спочатку тренування в діях щодо зміни позиції проводяться окремо з екіпажем БМП.

Поставивши навіднику-оператору завдання на зайняття запасної позиції, командир відділення контролює правильність виконання дій «піший по-машинному» екіпажем БМП щодо залишення основної позиції, умілого використання захисних і маскуючих властивостей місцевості при виході на запасну позицію, швидкого та правильного її зайняття.

Потім командир відділення подає команду «Відділення, противник з тилу. На рубіж тригопункт, вирва під час сполучення, праворуч і ліворуч по одному, короткими перебіжками — вперед». Із початком виходу відділення на запасну позицію командир відділення наказує показати ціль 12 і перевіряє правильність дій солдатів при виконанні перебіжок: використання складок місцевості й укриттів, взаємне прикриття вогнем, поєднання вогню й руху.

По завершенні зміни позиції командир відділення вказує, які допущені помилки і як їх усунути, дає нову ввідну про противника, наказує підняти ціль 8 і проводить тренування в зміні позиції у зворотному напрямку, звертаючи увагу на усунення виявлених недоліків, забезпечення кулеметником і гранатометником своїм вогнем зміни позиції БМП, чіткість і злагодженість дій особового складу.

Самодопомога при пораненнях

Рис. 74. Перев'язочний пакет індивідуальний

Перев'язочний пакет індивідуальний (ППІ) складається з бинта шириною 10 см довжиною 7 м, двох ватно-марлевих подушечок (17,5 × 32 см), одна з яких пришита до кінця бинта, а друга може переміщуватися. У пакеті знаходиться шпилька, на чохлі вказані правила користування пакетом. Зовнішній чохол пакета, внутрішня поверхня якого стерильна, використовується для накладання стерильних пов'язок.

На чохлі написано правила користування пакетом, порядок розпакування:

- узяти пакет у ліву руку, правою рукою по лінії надрізу розкрити зовнішній чохол;
- вийняти внутрішню упаковку;
- вийняти шпильку, підколоти її на видному місці до одягу, зняти паперову обгортку;
- розгорнути перев'язувальний матеріал, не торкаючись руками внутрішньої поверхні подушечок (тієї, що прикладають до ран);
- утримуючи лівою рукою нерухому подушечку, а правою — голову бинта та рухому подушечку (з боку, пришитого кольоровими нитками), приготуватися до накладання пов'язки;
- накласти пов'язку, прибинтувавши подушечку;
- кінець бинта закріпити шпилькою.

При наскрізних ранах рухому подушечку пересувають по бинту на потрібну відстань, щоб закрити вхідний і вихідний отвори рани. Зовнішній чохол пакета, внутрішня поверхня якого стерильна, використовується для накладання герметичних пов'язок.

Для профілактики шоку необхідно насамперед усунути або послабити біль; цього можна досягти, ввівши знеболювальний засіб за допомогою шприц-тюбиків (з аптечки індивідуальної).

Шприц-тюбик складається з герметично закритого поліетиленового корпусу, ін'єкційної голки та захисного ковпачка; призначений для одноразового введення ліків підшкірно і в м'язи.

При застосуванні шприц-тюбика (див. рис. 75):

- узяти правою рукою його за корпус, лівою — за ребристий обідок;
- повернути ковпачок і водночас насунути його на корпус шприца до упору (мандрен голки при цьому проколює мембрану);
- обертом у протилежний бік зняти захисний ковпачок;
- не торкаючись голки руками, вколоти її підшкірно або в м'язи в ділянці зовнішньої поверхні стегна, верхньої третини плеча, у зовнішній верхній квадрант сідниці (дозволяється навіть через одяг); міцно тримаючи пальцями корпус шприц-тюбика, ввести ліки;
- не розтискуючи пальців, вийняти голку;

- використаний шприц-тюбик вкласти в кишеню хворого (прибинтувати або приколоти до одягу на грудях), щоб було відомо, що йому введено знеболювальні ліки.

Завершивши відпрацювання зміни позиції, командир відділення відпрацьовує навчальне питання в цілому, потім робить розбір дій особового складу відділення щодо наступного навчального питання і відносно заняття в цілому.

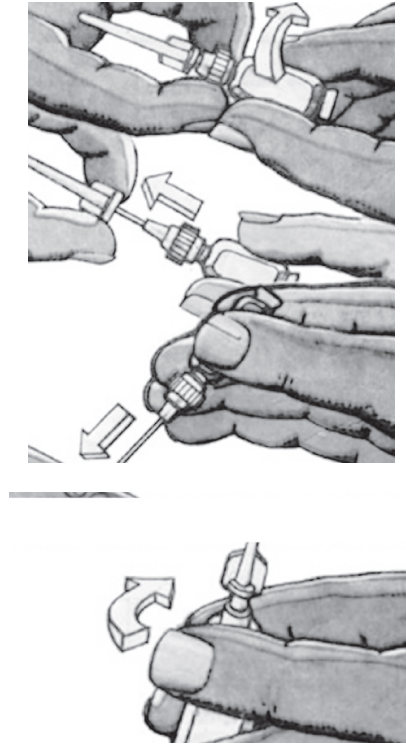

Рис. 75. Користування шприц-тюбиком

5. Дії за сигналами оповіщення

Оповіщення особового складу про безпосередню загрозу та початок застосування противником зброї масового ураження, про радіоактивне, хімічне та бактеріологічне (біологічне) ураження, а також про повітряного противника, здійснюється єдиними і постійно діючими сигналами. За сигналами оповіщення виконання бойової задачі не припиняється.

При знаходженні на місцевості або у відкритій машині за сигналом «Радіаційна небезпека» або «Хімічна тривога» солдат надіває протигаз та загальновійськовий захисний комплект. У БТР (БМП) закриваються двері, бійниці, жалюзі та вмикається система захисту від зброї масового ураження, а в укритті — система колективного захисту.

За сигналом «Повітря» солдат готується до ведення вогню по літаках і вертольотах противника. Вогонь по повітряних цілях відкривається за наказом командира.

6. Завдання, прийоми і способи дій військовослужбовців у складі бойових груп в обороні

При діях в обороні склад позаштатних бойових груп може бути таким, як і в наступі.

Перша бойова група:

- ведення розвідки на відстанях від 500 до 700 м;
- знищення живої сили та неброньованих засобів противника на відстанях від 500 до 300 м;
- використання найбільш підготовленого та фізично розвиненого солдата в резерві для посилення небезпечних місць (діє за вказівками командира відділення, залежно від умов обстановки).

Друга бойова група:

- ведення розвідки на відстанях від 500 до 700 м;
- знищення живої сили та броньованих засобів противника на відстанях від 300 до 500 м;
- охорона командира відділення.

Третя бойова група:

- ведення розвідки з використанням оптичних прицілів бойової техніки на відстанях до 2000 м;
- знищення живої сили противника на дальностях до 2000 м;
- знищення броньованих цілей противника на дальностях до 1500 м.

Кожному військовослужбовцю віддаються 2–3 вогневі позиції, які необхідно змінювати після декількох черг (пострілів), і сектори стрільби — основний і додатковий, які повинні перекриватися не менше ніж на 10–15 градусів (170–250 тисячних), створюючи зону суцільного вогню; сектор обстрілу для кулеметника в обороні — до 120 градусів, для автоматника — до 40 градусів. Висування на вогневі позиції здійснюється під вогневим прикриттям чергового вогневого засобу і вогню БМП (БТР).

Щоб зменшити ймовірність знищення БМП (БТР) та танків вогнем ПТКР, для кожної одиниці бойової техніки обладнуються 1–2 укриття (за зворотними схилами висот, в ярах, у лісі, тощо). Кожній бойовій машині призначаються 2–3 вогневі позиції (на найбільш небезпечних напрямках наступу противника). При цьому, з кожного укриття необхідно готувати вихід на вогневі позиції не менше ніж по двох маршрутах.

Контрольні питання

1. На яких елементах відпрацьовується зайняття відділенням позиції?
2. Яким вимогам повинна відповідати позиція відділення в обороні?
3. Які роботи необхідно провести на ТСЗ для інженерного обладнання позицій?

4. Методика тренування на ТСЗ дій відділення під час вогневої підготовки.
5. Яким чином керівник заняття перевіряє правильність установки прицілів?
6. У якій послідовності відпрацьовуються питання знищення броньованих цілей і піхоти противника? На що звертається особлива увага при виборі місця для стрільби?

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

© ТОВ «Видавнича група “Основа”», 2015

Джерела:

Пархомчук В. В. Усі уроки до курсу «Захист Вітчизни». 10–11 класи / В. В. Пархомчук. — Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 400 с. — (Серія «Усі уроки»).